

1. **Čtení:** Bible, Bible, kniha Genesis 1,26-31
2. **Čtení:** Bible kniha Genesis 2,18-25
3. **Čtení:** Bible, listt Efezským 5,21-6,4

Náš přední psychiatr, Max Kašparů ve své přednášce o manželství uvádí, že v nedávné době, američtí odborníci dělali průzkum na téma manželství. Ptali se velkého množství lidí, co jim v životě přináší největší starosti. Odpověď zněla: „Manželství.“ A pak se ptali, co jim přináší v životě nejvíc radosti a uspokojení, a většina dotázaných odpověděla: „Manželství.“

Odborníci dnes často hovoří o rodině, jako o „rodině v krizi“. Situace je alarmující. Každé druhé manželství se rozvádí. Děti vyrůstají v rodinách, kde během jejich života přijde a odejde několik tatínků (nebo maminek). Děti vyrůstající v rodině, která se rozpadla, mohou prožívat pocity viny, vyrůstají ve vnitřní nejistotě. Tato nejistota v nich přechází v nedůvěru v budoucnost, ve svět, ve vztahy s lidmi. Mladí dospělí lidé se uzavírají, na druhou stranu touží po opravdovém hlubokém mezilidském vztahu. Otázkou zůstává: Co dělat, aby manželství vytrvalo a bylo místem pro život, vztahy a důvěru.

Historie

Podíváme-li se do historie vývoje rodiny v naší zemi, můžeme zjistit, že křesťanství přineslo manželství a rodině ideální podobu, po které vlastně lidé touží. Muž a žena mají žít ve vzájemné úctě, být si navzájem oporou, milovat se a s láskou vychovávat své děti. Náhled do historie vývoje rodiny od středověku do současné doby, je obrazem toho, že svoboda přináší dobré i zlé. Svoboda spojená se zodpovědností a úctou ke druhému, přináší dobré. Svoboda spojená se sobectvím přináší zlé.

Ve středověku nebyl obraz rodiny jednotný. Naše společnost byla společností stavovskou. Od toho se odvíjel životní styl, obraz a funkce rodiny. O sňatku rozhodovaly majetkové a mocenské zájmy. Sňatek z lásky byl nemyslitelný. Rodina byla otázkou přežití, byla podstatně širší než dnes, nejen počtem dětí, ale i soužitím více generací. Do rodiny patřili např. také námezdní dělníci, nebo tovaryši. Muž byl patriarchou, kterému se rodina podřizovala. Právo jednotlivce bylo podřízeno potřebám rodiny a panstva. Většina poddaných byli nevolníci.

Život rodiny se odehrával v rodinném domě, kde žila a pracovala celá rodina. Otec zasvěcoval nejstaršího syna do řemesla a před smrtí mu předal dům, řemeslo i poslání vedení rodiny. Vztah mezi mužem a ženou nebyl vztahem erotické lásky a role muže a ženy byly oddělené. To mělo však i kladné stránky. Citová nezaujatost vedla k tomu, že lidé nebyli zklamaní z očekávání. Byli také méně závislí a jistě i emočně stabilnější. Vysoká dětská úmrtnost vedla k menším vazbám a mělčím, vlažnějším vztahům k dětem, než je tomu dnes. Erotická láska mezi manželi byla považována za nenormálnost. Posláním rodiny bylo plození dětí.

Po roce 1800, příchodem romantismu se opak toho, co bylo dosud, stává normou. Přicházejí hnutí za lidská práva a hnutí za ženská práva.

Industrializace na přelomu 19. a 20. století rozbíjí společné soužití rodiny. Muži i ženy pracují v továrnách, děti větší část dne tráví ve školách. Muž přestává být jediným živitelem rodiny. Status rodiny, daný postavením muže se hroutí. Také prestiž muže v rodině začíná klesat. Sňatky se přestávají uzavírat pod tlakem tradice anebo nutnosti přežití, ale přáním snoubenců. Společnost bohatne, rozdíly mezi lidmi jsou menší. Rodina se osvobozuje od podřízenosti vrchnosti i církvi.

Dnešní rodina má nesrovnatelně větší svobodu, než rodina ve středověku. Nedrží pohromadě tlaky zvenčí (ekonomickými, nebo kulturními). Lidé vstupují do manželství z touhy po hlubokém vztahu s partnerem a dětmi. Očekávají od soužití vytržení z tíživosti života. Tíže života nepochází z fyzické dřiny a boje o přežití, ale z psychického přetížení vlivem nároků postmoderní doby. Dnešní lidé mají všechny předpoklady pro to, aby byli šťastní, ale často tomu tak není. Mnoho lidí nenachází smysl života, nenachází své místo ve světě, nejsou si jisti svou rolí v rodině. Lidé touží po hlubokých vztazích, ale zároveň se jich bojí. Mnozí lidé jsou jako motýlci,

přeletující z květin ky na květin ky a ochutnávající z rozkoší života. Takovému způsobu života je závazek vůči rodině na obtíž. Život člověka a tím i rodiny se orientuje na naplnění potřeb jednotlivce, nikoliv toho druhého, nebo širší rodiny a společnosti. Ego je na vrcholu pyramidy, ego je bohem.

Tyto tendence pronikají i do církve a vládnu našim životům. I křesťanská manželství se dnes rozpadají a manželé čelí stejným problémům, jako manželství nekřesťanská. Následný pohled do možností zpevnění vztahů v manželství je jen stručným nástřelem základních možností.

Nejlepší jak opravit pochroumaný výtvar řemeslníka, je jít s ním k jeho tvůrci a dbát na jeho rady pro používání. Proto se pojdme podívat do Písma.

Čtyři zabijáci vztahu v manželství – Jaroslav Max Kašparů

1. Komplex méněcennosti
2. Komplex vícecennosti (pýchy)
3. Záměna cíle za prostředek a naopak (Pro muže je cílem žena a pro ženu muž. Mezi nimi jsou prostředky, kterými naplňují sobě navzájem potřeby. Prostředky jsou např.: Peníze, sex, atd.)
4. Podmíněná láska

Každý bod je sám o sobě kapitolou a přesahuje časové možnosti této promluvy. Tak že jen velmi stručně:

Komplex méněcennosti je stav, kdy člověk sám sebe považuje za neschopného, bezcenného, nemajícího téměř žádnou hodnotu, nehodného být milován, přijímán a uznáván. Komplex může být vytvořen např. výchovou rodičů, nebo vlivem prostředí (např. školy). Uzdravení z komplexu je možné. Pomocť mohou odborníci, přátelé, ale také víra. V osobním vztahu s Nebeským Otcem, dochází k uzdravení.

Komplex vícecennosti je opakem komplexu méněcennosti. Dalo by se říci, že jde o nezdravě vysoké sebevědomí, povýšený pohled, pýchu a přesvědčení, že „nade mne není“. Projevuje se nízkou schopností empatie a sebereflexe. Řešením je pokání (sebezpoznání, které vede k lítosti a aktivní práci na sobě sama).

Záměna cíle za prostředek se děje, když muž, žena, nebo oba, na místo, které náleží tomu druhému, postaví něco, co samo o sobě nemusí být špatné, pokud to v lidském srdci zaujímá správné místo v žebříčku hodnot. Pro muže má být na prvním místě žena a pro ženu muž. Pokud však je pro jednoho, nebo oba prostředek k vyjadřování lásky (např. peníze, sex, majetek, uznání, koníček, atd.) na nejvyšším místě, přesouvá se partner na místo pouhého prostředku k uspokojení potřeb. Např.: Pokud pro ženu jsou na prvním místě peníze, muž se stává prostředkem k uspokojení této potřeby. Muž tak není tím, koho žena miluje a má k němu úctu, ale pouhým prostředkem k dosažení toho, co je v jejím srdci na prvním místě. Jestliže je pro muže na prvním místě sex, stává se žena prostředkem k uspokojení potřeby. Není nejdražší milovanou bytostí, kterou je třeba ctít a chránit, ale pouhým prostředkem k dosažení toho, co je pro něho na prvním místě. Prostředkem nápravy je změna životních hodnot.

Podmíněná láska je láska za určitých podmínek. „Budu tě milovat, ale až budeš takový (taková) jaký já chci, abys byl (byla) ... Budu tě milovat až splníš moje podmínky.“ Ale nejhlubší potřebou člověka je být milován bezpodmínečnou láskou. Být milován a přijímán takový (taková) jaký jsem. I s mými chybami a nedostatky. Podmínečná láska je vlastně obchod a nikoliv láska anebo dokonce vydírání. Cestou k nápravě je změna srdce. Velmi tomu může pomoci, když člověk sám zažívá bezpodmínečnou lásku. Takovou lásku k nám má Bůh.

„Třífázové“ manželství (Max Kašparů)

Následující pyramida ukazuje tři nejdůležitější oblasti v manželství, které posilují a budují manželský vztah. Jeho základem jsou společné modlitby, středem vzájemná úcta a zodpovědnost a vrcholem je sexuální blízkost.

Mohlo by se zdát, že když manželé nejsou křesťané, nemohou budovat pevné manželství. Ale tak to není. Když manželé nejsou křesťané, musí jejich fundamentem být vzájemná úcta a zodpovědnost. To je ve vztahu to nejdůležitější. Když přicházejí problémy, tak nehledají řešení ve výměně partnera, ale v „opravě“ toho co se pokazilo ve vztahu.

Čtyři stupně manželství (Pavel Raus)

Zde je podobná pyramida, která více rozvádí předchozí obraz. V zásadě ukazuje to samé: Základem je duchovní intimita, která vše nese. Ale tím nejdůležitějším v manželství je vztah vzájemné úcty, který tvoří intimitu.

Biblický pohled

Definice manželství (Gn 2,24)

Genesis 2,24 Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem.

Prvním krokem obou manželů, je oddělení od stávající rodiny, od rodičů. Nejde tolik o fyzické oddělení, že by rodina nemohla bydlet v jednom domě, ale o oddělení vnitřní. Muž se stává dospělým mužem tím, že vnitřně přijímá zodpovědnost za někoho druhého a za své činy. Dospělý muž nepotřebuje vedení a záštitu svých rodičů. Dospělý muž stojí pevně, nehledá bezpečí, ale je ochoten vstoupit do nebezpečí. Dospělý muž je schopen obětí pro svou rodinu. Oba manželé přebírají zodpovědnost za svůj společný život. Žena má svou oblast zodpovědnosti a muž má svou oblast zodpovědnosti. Přičemž oblasti zodpovědnosti se doplňují a z části překrývají. Muž a žena se stávají jedním tělem a během života v této roli zrají.

Základ vzájemného vztahu v manželství (Ef 6,21-33)

Text začíná: „V poddanosti Kristu se podřizujte jedni druhým...“ To znamená, že návod ke vzájemným vztahům hledáme u Stvořitele. To neznámá, že lidská moudrost je špatná. Pokud se rady laiků, či odborníků shodují s Božími pravidly a principy, mohou manželství budovat. Pokud jdou proti, mohou ho bořit (př.: Nevěra, jako kompenzace sexuálních potřeb). Dnes máme i křesťanské poradce, a také je tu nabídka různých křesťanských kurzů, které si kladou za cíl podpořit zdravý růst manželství. V poddanosti Kristu znamená respektování Božích přikázání, ochota opustit to, co je v mém životě zlé a ochota ke změně srdce. Manželé nemají očekávat naplnění svých potřeb, ale naplňovat potřeby toho druhého (a také druhých – dětí). Tento nesobecký přístup je budovatelem šťastného manželství.

Text z Ef dále hovoří o rolích a potřebách muže a ženy. Naplňováním rolí budujeme pevná a šťastná manželství. Každý člověk má ve svém nitru něco, co bychom mohli nazvat „citovou nádrží“. Citová nádrž je naplňována aktivním vztahem. To znamená láskou: Tedy, přijetím, podporou, nasloucháním, zájmem o druhého i odpuštěním. V dětství je naše citová nádrž doplňována rodičovskou láskou. Rodiče mají zodpovědnost se fyzicky starat o své děti a také doplňovat jejich citovou nádrž rodičovskou láskou. V manželství přebíráme toto poslání jeden za druhého. Manželé mají jeden druhému naplňovat citovou nádrž. Naplňování citové nádrže je jiné u ženy a jiné u muže.

Potřeby ženy

I. Žena potřebuje, aby jí muž miloval a s něžností se o ni staral

Tato potřeba pramení z touhy po pocitu bezpečí, jistoty a opory. Žena touží, aby jí muž miloval pro ni samotnou – jako osobnost – jako ženu, kterou si vyvolil právě proto, jaká je.

Žena potřebuje ujištění o mužově lásce každý den. Žije z trvalého ujištění, že je pro svého muže po Bohu tou nejdražší bytostí. V kázání o poslání ženy jsem se zmínil, že žena je „krbem rodiny“, že vytváří „teplo domova“. Prohřívá láskou celou rodinu. A je tomu skutečně tak, ale oheň v krbu musí udržovat muž. Pokud muž své ženě naplňuje citovou nádrž láskou, pozorností a péčí, je žena krbem domova.

II. Žena potřebuje prostor k diskutování

Rozdíl v této oblasti mezi mužem a ženou je v tom, že pro ženu je diskuse cílem, kdežto pro muže je diskuse prostředkem k dosažení cíle.

Žena se v diskusi otevírá, vyjadřuje, co cítí a co si myslí. Často si pomocí diskuse utváří názor. Když muž upřímně naslouchá ženě nitru, žena to chápe jako projev lásky a přijetí. Zlehčování a ironizování ženiných pocitů a slov ženu zraňuje a bere jí sebevědomí.

III. Žena očekává od muže otevřenost a poctivost

Žena potřebuje jistotu, že může svému muži důvěřovat a spolehnout se na něho. Podporou je dobrá komunikace a pravdomluvnost, nezamlčování a nemlžení. Žena unese mužovi chyby, ale neunes lhaní a podvádění.

IV. Žena potřebuje, aby muž převzal na sebe zodpovědnost za finanční zajištění rodiny

Aby žena mohla být spokojená a svou spokojenost a štěstí přenášet na členy rodiny, potřebuje prožívat pocit bezpečí, vycházející z toho, že se muž stará o oblast financí a obživy. To neznamena, že by manželé spolu neměli plánovat a rozhodovat, ale tíhu této oblasti musí převzít muž.

V. Žena touží po tom, aby muž byl dobrým otcem, odevzdaným své rodině

Mužova láska k ženě má být sebe dávající, bezpodmínečná. Doc. Dr. Max Kašparů, přední český psychiatr a pedagog říká, že lidská láska od Boží se liší jedním písmenem „u“ a „a“. Bůh nás má rád „už“, ale mi lidé se často máme rádi „až“. Což je podmíněná láska. „Až budeš taková, jaká chci, abys byla, tak tě budu milovat, jako Kristus.“ Ale muž má milovat ženu ne „až“ ale „už“ – to znamená už nyní, i s chybami a nedostatky. Ne za podmínek, ale „bez podmínek“. Stejnou lásku a zájem má projevovat i k dětem. Žena potřebuje muže, který jí a děti bude milovat celým srdcem, se zájmem a obětavě.

Potřeby muže

I. Muž potřebuje od ženy pocítit obdiv a úctu

Srdce muže je zranitelnější, než vypadá. Muž potřebuje podporu své ženy v podobě vědomí, že si ho žena váží. Největší bolest může žena muži způsobit, když mu dává najevo, že si ho neváží, nebo že s ním dokonce pohrdá. Nejhorší je, když to udělá na veřejnosti. Projevy úcty, pochvaly, uznání nebudují mužovu pýchu, ale pocit hodnoty a naplnění poslání. Také muž od své ženy potřebuje občasné potvrzení, že má k němu žena úctu, že je jejím rytířem, že je dobrým otcem a že se o něho může opřít. Muž od ženy, ve slovech, v přístupu i skutcích hledá potvrzení, že se mu daří být dobrým mužem, milencem, ochráncem a otcem rodiny.

II. Muž potřebuje sexuální naplnění

Žena se láskou otevírá sexu a muž se sexem otevírá lásce. Proto manželské problémy není možné léčit sexem, ale právě naopak. Vzájemná láska, respekt, úcta a přijetí je základem pro radost, kterou nám náš Pán dal v oblasti sexu.

III. Muž potřebuje nalézt v ženě kamaráda, společníka a partnera

„Když Bůh chtěl zahnat v Ráji mužovu samotu, nedal mu kruh přátel, ale ženu.“

Muž touží nalézt v ženě přítele, parťáka a společníka. Potřebuje vědět, že se na ženu může spolehnout, opřít se o ní, prožívat s ní radost i žal, úspěch i neúspěch. Muž potřebuje vědět, že před ženou může být cele otevřený a nemuset hrát postoj, který musí často hrát ve světě. I muž potřebuje, aby mu žena naslouchala. Muž se ženou rád plánuje, radí se, diskutuje a dělá společně věci. Muž potřebuje vědět, že se za něho žena modlí. A také, že za něho děkuje Bohu. Muž ženu opravdu potřebuje, jako pomoc jemu rovnou.

IV. Muž potřebuje vedle sebe ženu příjemnou a krásnou

Žena je „korunou muže“. Muž obdivuje její krásu vnitřní i vnější. Je jeho pokladem, **který si vybral**. A tím žena před lidmi svědčí o tom, jaký je on. Žena je mužovou slávou, nebo pohanou, tím, jaká je. Krása však není jen vnější záležitostí těla, ale i duše. Krásná žena je krásná více tím, co má uvnitř srdce, než jaké má tělo. Ale i péčí o vzhled žena dává lásku a vzdává čest svému muži. Vždyť pro něho chce být stále krásná. Svým charakterem také svému muži vzdává čest. Bible ženám říká, že mají usilovat o vnitřní krásu svého charakteru. Žena statečná je tak korunou svému muži a ten jí chválí a je v úctě před druhými lidmi.

V. Muž očekává od ženy, že vytvoří příjemný domov

Muži jsou ve světě, v zaměstnání, v kontaktu s druhými lidmi, jako rytíři v boji. Každý den vyjíždějí na bojiště, kde musí „v potu tváře vydobýt chléb ze země“, musí chránit svou rodinu, plánovat, budovat, být rodině štítem i přímluvcem. Pro muže je důležité, aby domov byl místem odpočinku. Ani ne tak fyzického, jako duševního,

oázou klidu a společného prožívání vztahů. Pokud se žena ujme své role domácí paní, snaží se vytvořit doma místo pokoje, lásky a radosti, může tím muže velmi obdarovávat a on může obnovovat své síly k dalšímu boji.

Závěrem

Základem pro zdravé pevné a šťastné manželství je tedy vyzrálost obou partnerů, naplňování rolí, které muž a žena od boha dostali a tím naplňování citové nádrže toho druhého. Velkou pomocí a základem je společný modlitební život manželů. Druhou nejdůležitější věcí je vzájemná úcta a odpovědnost.